

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

22. An à Pontifice hodie sit latum praeceptum de aliquo usu confessionis distinctum à praecepto annuæ Communionis? Et an hoc praeceptum sit juris divini quoad substantiam rei praeceptæ, itaut Ecclesia ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

se, ut huiusmodi mysteria cum debito honore celebrarentur.

4. Neque etiam obstat dicere quod Ecclesia non possit cognoscere, num adsit contritio, si an aliquis habeat internam, & proinde non possit cognoscere, num confessio habeat debitas conditiones: ad hoc enim, ut eam valeat præcipere, sufficit quod sit actus externus, sicut potest præcipere orationem, licet non possit cognoscere omnem internam conditionem ad esse orationis requisitam, & ita non possit omnino certo cognoscere actum externum; propterea talem speciem moralem.

5. Ad argumentum verò Soti, & aliorum, respondentis Ecclesiam non posse instituire Sacramenta; negamus tamen, non posse eorum semel institutorum usum præcipere, quia instituire est institutum, & alius, quam præcipere usum eius, quod iam institutum supponitur. Et hæc omnia dicta esse volo ad mentem supradictorum Doctorum.

6. Nam mihi magis placet hæc difficultatem secundum mentem Amici proponere: itaque in cursu Theolog. tom. 8. disput. 17. sect. 2. n. 12. ponit duas assertiones clarè, & doctè, more suo.

7. Prima, non posse Ecclesiam immediate præcipere totum sacramentum Penitentiae, propterea de facto à Christo institutum est. Fundamentum est: quoniam hoc Sacramentum, propterea de facto à Christo institutum est, essentialiter includit internam dolorem, & confessionem omnium peccatorum mortalium, etiam interiorum; sed Ecclesia non habet potestatem supra actus merè internos: igitur non potest hoc Sacramentum, propterea de facto à Christo institutum est, præcipere. Maior est de fide, definita à Trid. sess. 14. can. 3. 4. & 5. & Can. 4. & 7. Minorem suppono ex communis Doctorum sententia. Nam licet Ecclesia potestatem habeat in actus internos, quatenus principia sunt exteriorum, non tamen potestatem habeat in actus purè internos, qui nullo pacto principia sunt exteriorum. Ratio verò est, quia tota auctoritas, quam habet Ecclesia in spiritualibus, est per ordinem ad externum regimen Hierarchicum, ut inferiores subdantur superioribus, & superiores supremo Capiti totius Ecclesiæ Christi. Nam ea potestas concessa est Ecclesiæ quæ accommodata est humano regimini: cum enim Deus suam Ecclesiam regat per homines, eam tantum potestatem suo Vicario contulisse credendum est; quæ necessaria est; & sufficit ad humanum regimen. Hæc autem, ut patet, est potestas in eos duntaxat actus, qui aliquo modo in externum prodire possunt. Nam hi tantum possunt humano modo, hoc est, sensibili aliqua noticia dignosci, & ab Ecclesia regulari. Actus autem purè interni, cum per se non cadant in notitiam aliquam sensibilem, non possunt esse intra sphaeram humane gubernationis, cum non possint homines vel ad eos eliciendos, vel ad eos elictos externo aliquo signo manifestandos cogi, nisi ab eo, qui omnia hominum secreta novit.

8. Assertio secunda, posse Ecclesiam directè, & per se solum præcipere confessionem de peccatis externis, quo præcepto posito, obligaretur poenitens iure divino, propter reverentiam, quam debet huic Sacramento, ne illud irritum reddat, vna cum peccatis externis confiteri aliqua peccata mortalia interna, actumque doloris ad hoc Sacramentum necessarium elicere. Prius assertationis pars patet: nam in tali præcepto nihil est, quod Ecclesiæ potestatem excedat; nam totum id, quod præcipiatur,

esset actus externus conducens ad externum regimen, & gubernationem Ecclesiasticam, propter quam Ecclesia potestatem, habet ad omnes actus externos fidelium. Hucusque Amicus, & ego.

RESOL. XXII.

An à Pontifice hodie sit latum præceptum de aliquo usu confessionis distinctum à præcepto annuæ communionis.

Et an hoc præceptum sit iuris Divini quoad substantiam rei præcepta, ita ut Ecclesia solum determinaverit tempus, quo divinum præceptum esse executioni mandandum: Ex part. 8. tract. 1. Res. 14.

§. 1. **D**ubitat Durandus, qui in 4. dist. 17. q. 14. de hac re dubitat. Cuius fundamentum est: quia non potest Ecclesia præcipere, quod sub ipsius iudicium cadere non potest. Nequit autem confessio omnium peccatorum mortalium cadere sub iudicium Ecclesiæ: nequit igitur talem confessionem præcipere. Maior constat: nam omnis lex habere debet vim coercitivam, ut suos transgressores punire possit. Ergo omnis lex debet esse de iis, quæ cadere possunt sub iudicium legislatoris: nam quæ sub iudicium legislatoris cadere non possunt, puniri nequeunt, cum omnis iusta puni- tio præsupponat culpæ notitiam. Minorem probat, quia vel peccata sunt merè interna, & hæc sub iudicium Ecclesiæ, quæ interna hominum secreta non noscit, cadere non possunt; vel si sunt externa, saltem Ecclesiæ constare non potest, an ea fideles confiteantur; cum actus confessionis sit occultus, & secretus. Vnde inserti in cap. omnis viri usque sexus, per se tantum præcipi Eucharistiam: de confessione verò esse tantum salubre consilium. Quod si, inquit, non sit sola exhortatio, sed præceptum, illud quidem potest ligare conscientiam, quatenus sit ab Ecclesia, auctoritate Christi, sed poena temporali illius status transgressor puniri non potest; cum non possit constare de transgressione. Hæc Durandus.

2. Sed contra est communis, quod aperte probatur; & præcepto lato ab Innocentio III. in Concilio Lateranensi, his verbis, ut refertur de poenitentia, & remiss. cap. 12. Omnis viri usque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua solus peccata saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio Sacerdoti, & iniunctam sibi poenitentiam propriis viribus studeat adimplere. Vbi & præceptum de communionem in Paschate statuens, sic subdit: Suscipiens reverenter ad minus in Pascha Eucharistia sacramentum. Vbi verbum confiteatur, præceptum importat: est enim verbum imperativum, quo legislator suum imperium subditis iniungit, quod cum sit de re gravissima, & animi salutem maximè concernente, obligat sub reatu peccati mortalis, præter poenam temporalem, quam ibidem Pontifex transgressoribus decernit.

3. Restat modò respondere ad argumentum Durandi, & distinguenda est minor: non potest confessio sacramentalis quoad peccata purè interna cadere sub iudicium Ecclesiæ concedo; quoad peccata externa, & actum exterioris confessionis, nego. Nec refert, quod actus exterioris confessionis sit occultus, & secretus: nam etiam in actus occultos, & secretos Ecclesia habet potestatem. Non enim necessarium est, ut tales actus cadant in iudicium Ecclesiæ, ut in illos potestatem habeat: sed sufficit, ut apti sint, ut possint cadere; apti autem sunt hoc

Sup. doctrina contenta in hac Res. lege infra doctrinam Res. 29. per totam, & 6. gnatur Res. & 58. eius prima not.

ANNAE
Omnia
V. O. ILLIV
E. III

Tract. I. De Potestate Pontificis

iplo, quod in externum procedunt. Ceterum præceptum annuæ confessionis omnium peccatorum Christi fideles obligat ex præcepto diuino modificato per præceptum Ecclesiæ. Vnde licet præceptum Ecclesiæ non obliget, nisi ad actus externos, vel ad internos, vt principia externorum: quatenus tamen includit præceptum diuinum modificatum per ipsum præceptum Ecclesiasticum, per se etiam obligat ad actus purè internos. Et hæc omnia desumpta sunt ab Amico in *Cursu Theologico*, tom. 8. disp. 18. sect. 1. n. 2. 4. & 9.

4. Vnde ex his refellendus venit Adrianus in 4. *quest. 2. de confess.* docens, dictum præceptum annuæ confessionis esse purè humanum, quoad substantiam, & quoad tempus, & non modificatum diuini, quia existimat diuinum tantum obligare pro articulo mortis, tam physico, quam moral.

Sup. contem-
to in hoc §.
in tom. 1.
tr. 1. Vide
doctrinam
Ref. 66. per
totam.

5. Sed ex superius dictis patet præceptum confessionis esse iuris diuini, quoad substantiam rei præceptæ, ita vt Ecclesia solum determinauerit tempus, quo diuinum præceptum (quod in consilio aliquoties in vita obligat,) esset executioni mandandum: ita enim indicat Trident. *sess. 14. c. 5. in fine*, dicens: Neque enim per Lateranense Concilium Ecclesia statuit, vt Christiani fideles confiterentur, quod iure diuino necessarium, & institutum esse intellexerat, sed vt præceptum confessionis saltem semel in anno ab omnibus, & singulis, cum ad annos discretionis peruenissent, impleteretur. Quibus verbis non solum vult primam institutionem, & obligationem confitendi non esse ab Ecclesia, sed à Deo, verum etiam per suum statutum in Concilio Lateranense solum determinasse tempus, quo præceptum confessionis, scilicet diuinum, impleteretur. Et hanc sententiam præter Amicum *ubi supra*, tenet Vasquez & Sotus, quos citat Hurtadus de *sacrament. Penitent. disp. 7. diff. 5.* quibus adde Præpositum in 3. part. q. 3. de *confession. dub. 7. n. 41.*

ualia, si alia non fuerint, vt denique Confessionis sacramentum recipiatur, & hoc est indirectè quodammodo præcipere venialia, quia directè præceptum tantum obligat ad confessionem, cuius aliqua materia Sacerdoti exhibenda est, vnde si alia non est, aut oportebit venialia confiteri, aut mortalia, quæ iterum quis confessus fuerat; hæc tamen lex pro aliqua communitate expediens maximè est, sed pro tota Ecclesia non videretur ita expediens, nec hæcenus visa est; tamen in Pontifice non desit potestas toti Ecclesiæ præcipiendi confessionem, si ita rationabilis res iudicaretur: ex parte enim quod præcipitur non repugnat, quia est materia subdita potestati Ecclesiæ leges condendi.

4. *Secundo* non videtur Ecclesiam posse præcipere, nec toti Ecclesiæ, nec communitati, vt confiteantur venialia omnia, siue sola sint, siue cum mortalibus *primò*, de interioribus satis constat ex *1. art.* quia Ecclesia in actus interiores potestatem non habet, si autem ex præcepto purè Ecclesiastico, Confessionis, sequetur obligatio confitendi mortalia omnia etiam interna, idèd esset vt *1. art.* notauimus, non quia directè præcipiantur ab Ecclesia, sed quia cum ab Ecclesiâ præcipiatur Confessionis Sacramentum, vt reuera præcipi potest, sequitur statim iure diuino debere integram fieri confessionem, ad id quod requiritur manifestatio etiam interiorum modò sint mortalia: hoc autem non sequitur in venialibus, quia sine illis fieri potest integra confessio iure diuino; si ergo Ecclesia non præcipiat directè venialia interiora, sequitur, nec indirectè sequi necessitatem ea confitendi. *Secundò* etiam de exterioribus, quod omnia quis teneatur confiteri, & ad hoc facere examen sufficiens, credo præcipi non posse toti Ecclesiæ, nec communitati; non quia illa non sint materia subdita potestati Ecclesiæ, & legis humanæ Ecclesiasticæ, sed quia reuera lex debet esse secundum rationem: hæc autem minime esset, & si esse posset secundum rationem; in hoc casu verum est, quod supra diximus, esse veniale omittere aliqua venialia, solum enim ad mortale videtur lex obligare posse, vt recipiatur Sacramentum. Hucusque Vasquez.

Sup. hoc pro
communi-
tate lege
Ref. seq. &
Ref. eius se-
cundæ an-
not.

RESOL. XXIII.

An Pontifex possit præcipere confessionem venialium.
Ex part. 8. tr. 1. Ref. 15.

Sup. hoc in
tom. 1. tr. 3.
Ref. 66. §.
Quæ omnia,
& in tom. 7.
tr. 1. Ref. 124.
§. verù, cur-
sim ad lin. 4.
& lege do-
ctrinæ Ref.
seq. signan-
ter §. 1.

§. 1. **I**n hac questione Paludanus in 4. *dist. 17. q. 2. art. 4.* Sotus *dist. 18. quest. 1. art. 3.* & gloll. in *Clem. Ne in agro Dominico, de statu Monachorum* partem negatiuam tenent, quia Ecclesia immutare nequit materias, & formas Sacramentorum, & eas aliter, quam à Christo instituta sunt constituere: Christus autem reliquit peccata venialia materiam liberam confessionis; ergo nequit illa efficere materiam necessariam, & sub obligatione. Et ita hanc sententiam tenet nouissime Valboa in *cap. omnis de penitent. num. 40.* & Bordonus *variar. resol. tom. 1. resol. 57. quest. 6. & 7.* ex Aucta *fol. 638.*

2. Sed ego affirmatiuè sententiæ adhæreo, quam tuetur Ochagauia de *Sacrament. tract. 2. de Confess. sacram. quest. 5. num. 76.* Hurtadus de *Sacrament. disp. 6. diff. 8.* & Vasquez in 3. part. tom. 4. *quest. 90. artic. 2. dub. 3.* vbi num. 15. sic asserit. Notandum est quomodo Ecclesia præcipere posset confessionem etiam venialium, non modificando diuinum præceptum confessionis, sed præcipiendo præcepto Ecclesiastico.

3. *Primò* ergo ex dictis in hoc articulo, & præcedenti, sequitur Ecclesiam posse præcipere confessionem venialium, hoc est vt confiteamur ve-

ntia, si alia non fuerint, vt denique Confessionis sacramentum recipiatur, & hoc est indirectè quodammodo præcipere venialia, quia directè præceptum tantum obligat ad confessionem, cuius aliqua materia Sacerdoti exhibenda est, vnde si alia non est, aut oportebit venialia confiteri, aut mortalia, quæ iterum quis confessus fuerat; hæc tamen lex pro aliqua communitate expediens maximè est, sed pro tota Ecclesia non videretur ita expediens, nec hæcenus visa est; tamen in Pontifice non desit potestas toti Ecclesiæ præcipiendi confessionem, si ita rationabilis res iudicaretur: ex parte enim quod præcipitur non repugnat, quia est materia subdita potestati Ecclesiæ leges condendi.

4. *Secundo* non videtur Ecclesiam posse præcipere, nec toti Ecclesiæ, nec communitati, vt confiteantur venialia omnia, siue sola sint, siue cum mortalibus *primò*, de interioribus satis constat ex *1. art.* quia Ecclesia in actus interiores potestatem non habet, si autem ex præcepto purè Ecclesiastico, Confessionis, sequetur obligatio confitendi mortalia omnia etiam interna, idèd esset vt *1. art.* notauimus, non quia directè præcipiantur ab Ecclesia, sed quia cum ab Ecclesiâ præcipiatur Confessionis Sacramentum, vt reuera præcipi potest, sequitur statim iure diuino debere integram fieri confessionem, ad id quod requiritur manifestatio etiam interiorum modò sint mortalia: hoc autem non sequitur in venialibus, quia sine illis fieri potest integra confessio iure diuino; si ergo Ecclesia non præcipiat directè venialia interiora, sequitur, nec indirectè sequi necessitatem ea confitendi. *Secundò* etiam de exterioribus, quod omnia quis teneatur confiteri, & ad hoc facere examen sufficiens, credo præcipi non posse toti Ecclesiæ, nec communitati; non quia illa non sint materia subdita potestati Ecclesiæ, & legis humanæ Ecclesiasticæ, sed quia reuera lex debet esse secundum rationem: hæc autem minime esset, & si esse posset secundum rationem; in hoc casu verum est, quod supra diximus, esse veniale omittere aliqua venialia, solum enim ad mortale videtur lex obligare posse, vt recipiatur Sacramentum. Hucusque Vasquez.

5. Dicendum est igitur posse Ecclesiam præcipere confessionem venialium, quia ex vna parte eorum confessio est actus exterior, & honestus, & valde utilis perfecti spirituali, & non est admodum difficilis; & ex altera parte præcipere confessionem illorum, non est mutare materiam sacramenti Penitentia, aliam instituendo, sed tantum est præcipere materiam ipsam, quam Christus liberam, & absque præcepto reliquit; non est ergo cur non possit ab Ecclesiâ præcipi.

RESOL. XXIV.

An de facto Pontifex præceperit aliquibus confessionem venialium.

Et an Clementina, ne in agro Dominico, de stat. Monast. obliget ad confessionem venialium sub mortali? Ex part. 8. tr. 1. Ref. 16.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè, vt patet ex Clementina *Ne in agro Dominico, de statu Monach.* vbi præcipitur Monachis nigris, id est, Benedictinis, vt singulis mensibus confiteantur; & tamen regulariter contingit eos non habere nisi peccata venialia. Quod etiam probatur quia illa Clementina fuit edita, & ordinata ab Ecclesiâ ad magnum profectum spirituale illius excellentissimæ familiæ,

Sup. hoc lege
doctrinæ
præcedentis
Ref. signan-
ter §. Secun-
do non, à
lin. 2. & vide
etiam Ref. &
§. annot. seq.